

Bränningen

Medlemsblad för Söderhamns Kust- och Skärgårdsförening
Nummer 3 2011

Välkommen till Gäddan 1:a advent

Söndagen den 27 november mellan kl 1400-1700 är
Gäddan öppen för sedvanligt 1:a adventskaffe.

Glöm ej höstmötet, se sid .7

FISKARE
MUSÉET

Gäddan

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Ordförande

Lennart Andersson

lennart.andersson@soderhamn.com

0270-285539, 0270-33030, 070-8168411

Kassör

Barbro Olsson

barbro.olsson@soderhamn.com

0270-14915, 0270-60573, 073-0235755

Sekreterare

Hans Fryklund

hans.fryklund@soderhamn.com

0270-281108, 070-5424855

Övriga styrelsemedlemmar

Astrid Forslund, Björn Eriksson, Bengt Hedman, Johnny Andersson, Björn Larsson, S-G Johansson:

Suppl: Stig Berglund, Tord Sundberg, Björn Hedman, Stig Hedman

Redaktion Bränningen

Lennart Andersson, Sture Claesson, Hans Fryklund

Hemsidor

www.skargardsforeningen.se www.svartsundsranan.se

www.museileden-soderhamn.se

E-post: info@skargardsforeningen.se

Vi finns nu också på Facebook, sök på
Kust & Skärgård Söderhamn

Sidan är ny så innehållet är lite tunt just nu men vi jobbar på saken.

En bild berättar.....

Bilden över Rönnskär är tagen 1901. I ekan sitter en pojke 10 år gammal. Han heter Erik Berglund och kom flyttandes till Rönnskär med sina föräldrar 1900. Pappan som också hette Erik Berglund hade yrkesfiskat på Korsholmen men nu köpt ett nytt ställe. Det stora båthuset med plats för två båtar var deras. Bostadshuset ligger bakom båthuset. Pojken blev så småningom lots på Rönnskär men han arbetade även på Landsort och Dalarö. Han var en av de tre lotsar som 1950 under mycket svåra förhållanden räddade hela besättningen från det holländska fartyget Berkel, som i januari gått på grund vid Hällgrund. Den händelsen var av avgörande betydelse, att vi fick Hällgrundsfyren.

Vidare kan nämnas att lotsstugan på bilden har utkiken till vänster. En okontrollerad ombyggnad gjorde att utsikten till en del blev skyddad varför man måste flytta utkiken till andra sidan.

Björn Larsson

Kurs i Guidning

Under sommaren har flera frågat om det inte går att göra guidade vandringar på Öster. En bra idé tyckte styrelsen. Men vi behöver guider. Därför inbjuder vi till en Guidekurs på tre tillfällen. Kursen har sin utgångspunkt från Fiskarmuseet.

Du som vill delta. **ANMÄL dig senast den 17 nov** till Lennart Andersson, mailadress: lennart.andersson@soderhamn.com eller pr tfn 070-8168411.

Sommarkrönikan

av Sture Claesson

Sommaren kom tillbaka. Den 30 augusti slog den till igen. Minns ni det? Ingenting påminde om de senaste dagarnas ihärdiga blåsväder, som saboterade för oss på Morviksharet under lyskvällen. Nästan alla marschaller blev kvar till nästa år. Enligt Kurirens test hade vi köpt de bästa marschallerna, men Kuriren hade glömt att testa vilka som klarade blåsväder bäst.

Men i dag, 30 augusti, var det lugnt och soligt, alltså läge för en tur med båten, inklusive kaffekorg. Vår trotjänare i 53 år, ”Korshamn”, tog oss mellan Branthäll och Hörningarna förbi Orstenarna till Lilljungfrun. Där är en miljöstation på gång. Såg bra ut, men informationsbladen i lådan var slut. Hoppas dom gjort nytta. En skärgårdsnjutare, förutom vi, med båtplats i Sandarne, låg där redan, men dom skulle hem och jobba i morgon, i Tännadalen. En paddlande yngling var ute och kollade havsörn.

Låt oss ta det från början. Den 2 juli kokade det av båtar på Orn när SMS firade sitt 100

-årsjubileum vid sitt välskötta klubbhus från 1924. Dagen till ära hade klubben utökat båtplatserna med flera flytbryggor och det behövdes när några hundra båtar pockade på kajplats. Man fick ändå förtöja ett par tre i bredd i värsta västkuststil.

På vår egen holme kom måsungarna sin vana trogen travande över gräsmattan efter att de lämnat boet vid skorstensfoten och respektlöst hoppat ner från takkan-ten ivrigt påmanade av sina föräldrar. Knappt två veckor därefter, den 29 juni, behöv-

Fullpackat och gemytligt vid bryggor och stränder

des inga varningsrop om vi kom för nära, för i likhet med tidigare år hade minken satt punkt för de tre gråspräckligas möjlighet att föra släktet vidare.

Till sommarens gamla traditionella begivenheter hör kyrk- eller prästhelgerna. Den första i Baggsundet och

T.v., ungarna på väg ner till vattnet från tryggheten vid skorstensfoten.

T.h., spigg på menyn—men bara en unge kvar.

den 24 juli på Rönnskär, där det nya vandrarhemmet i den gamla lotsutkiken och tillhörande byggnader hade tagits i bruk. 16 bäddar med vad därtill behövs och en ny gästbrygga, där vi tog oss friheten att angöra. Vilken pärla den gamla

lotsplatsen Rönnskär är att visa upp och vistas på, precis som Söderhamns vackra skärgård för övrigt. Dom som bestämmer satsar ju på den också. Måtte det bli ett förståndigt satsande, på naturens och miljöns villkor, en vädjan som också riktas till alla skärgårdsbor, men tyvärr finns, vad jag tycker, en och annan exteriör som inte alls smälter in i den skärgårdsmiljö som vi alla vill leva och njuta av.

Men man får väl glädja sig åt årets 23 liter jordgubbar, på det land som fanns på holmen redan på mormors tid, åt smultron, hallon och vinbär läskande i morgonfilen. Så ett dopp i det 22-gradiga vattnet – inte bara någon dag utan nästan två veckor. Det var länge sedan. Och länge sedan var det då man verkligen kunnat njuta av Sveriges Radios ”Sommar i P1”! På Tage Danielssons tid var det höjdpunkten att ligga på en filt på gräsmattan och hoppas att batterierna i transistorn skulle räcka. Denna sommar gav jag upp dag efter dag. Endast några få sommarpratere, till exempel kocken Leif Mannerström och en annan Leif, G.W. Persson, som var avslutningspratere, påminde om gamla tider. Tråkigt, men desto roligare när Arne ”Rosen” Qvick var på IOGT i Morviken, då var det ingen risk att bli besviken. Bra jobbat IOGT och tack för denna sommar!

*Arne 'Rosen',
håller upp en
ros, som han
naturligtvis-
sjöng om och
sedan gav till en
flicka i publi-
ken...*

Och en av alla muntra historier som Arne 'Rosen' Qvick drog på IOGT i Morviken denna somras var ungefär så här (fritt återgiven):

”En som Arne kände, höll lite för hög hastighet när han var på väg mellan Edsbyn och Bollnäs. Han låg väl på 100-110 när han fick se polisbilen i backspeglern, och det var 90. Skraj för att bli stoppad ökade han farten för att komma undan men det gick ju inte. När han var uppe i 150, med snuten i hälarna, tänkte han att det är nog bäst ändå att stanna. Han körde åt sidan och snuten också.

- Det gick nog lite för fort det här, sa polisen.

- Ja, sa kompisen.

- Men om du har en riktigt riktigt bra förklaring, så ska jag låta bli att sätta dit dig, sa polisen.

- Ja, det har jag, sa kompisen. Så här var det. Förra veckan var det en polis, som la beslag på käringen min när vi var ute på dans. Och nu när jag fick se polisbilen i backspeglern, så blev jag rädd att det var han som tog käringen, som kom efter och tänkte lämna tillbaka henne.”

Höststädning i Fiskarmuseet

Fönster skall putsas, mossor skall läggas mellan innan- och ytterfönster, innanfönster skall sättas i, golv skall skuras m.m. Utställningen

skall kontrolleras/ uppdateras, det finns alltid sysslor. Du som vill hjälpa till är hjärtligt välkommen, vi brukar samlas tisdagar mellan 10-12. men kolla alltid på vår hemsida eller ring någon av oss. Oftast hinner vi med en kaffetår också.

Hans Fryklund

Skurgubbarna Johnny o Göran gör rent hus.

Astrid pysslar om blommorna.

Barbro snörar en gardin.

EFTERLYSNING/SÖKES

I vår utställning visar vi hur laggtillverkning gick till, vi saknar en del saker, se nedan:

- ⇒ Snedbänk
- ⇒ Kimmar - ämnen till laggkär
- ⇒ Laggkärband
- ⇒ Fog (en stor hyvel)
- ⇒ Laggkär i olika storlekar
- ⇒ Verktyg
- ⇒ En tunna 80 kg
- ⇒ En halvtunna 40kg
- ⇒ En fjärding/fjälning 20kg
- ⇒ En åtting 10kg

Har ni något av detta så tar vi tacksamt emot det.

Höstmöte

Vi håller vårt traditionella höstmöte Torsdagen den 17 Nov kl 1900

**i
SMS-lokalen**

Ärenden:

- 1. Djupviksudden.**Rapport och vårt ställningstagande
- 2. Rädda Norrfjärd.** Rapport om vad som planeras
- 3. Bildvisning.** Från Forsbackabrons ursprung till invigningen 2011 av nya bron.
- 4. Bilder från SRF:s möten på 3 öar, Seijerö, Samsö i Danmark och Ile D`Yeu i Frankrike.**
- 5. Övriga ärenden**
- 6. Kaffe med macka och Lotterier**

**Välkomna!
Kust & Skärgårdsföreningen**

Kulturarv demolerat av kommunen...

En av Kust & Skärgårdsförenings uppgifter enl. stadgarna är att värna om Skärgårdens kulturarv. Ett sådant arv har Palmängstorpet varit, som finns på Stålnäset, mitt emellan Norrfjärd och Olsviksfjärden. Stålnäs Stugförening har märkt stigen från Storsand till Palmängstorpet och också ordnat utflykter dit.

En planerad förbättring av märkningen och en förlängning av stigen planerades. Stormen Pär ställde dock till stora problem, sedan ett 20-tal träd blåste omkull över stigen. Genom skogsarbete i området 2010 rensades dessa bort, och den planerade åtgärderna för märkning av stigarna skulle ske 2011.

När så planeringsgruppen gav sig iväg möttes man av bilderna härintill. Inte ett träd kvar. Endast skylten som visade riktningen mot torpet var kvar. En rödmärkt trädstump hittades ute bland djupa hål efter skördarnas framfart. De en gång i tiden handgrävda diken, som möjliggjorde betesmark till några kor och getter, för de två familjer som levde på Palmängstorpet, är nu förstörda. Det är nästan omöjligt att hitta en väg igenom det ”kommunala träsket” som nu blivit resultatet efter kommunens avverkning.

Ett kulturarv har gått i graven. Hur kunde det bli så ?

På vår hemsida (www.skargardsforeningen.se) finns den här artikeln, samt en artikel om ”Pettrarna” som byggde upp Palmängstorpet från mitten av 1800-talet och brukade stället i 100 år, av Sture Claesson.

Vi ber er kommentera, förklara, eller föreslå åtgärder hur sådana här övertramp skall kunna förhindras i framtiden. Kan vi kräva att en ny stig till torpet ?

Lennart A

Lennart A

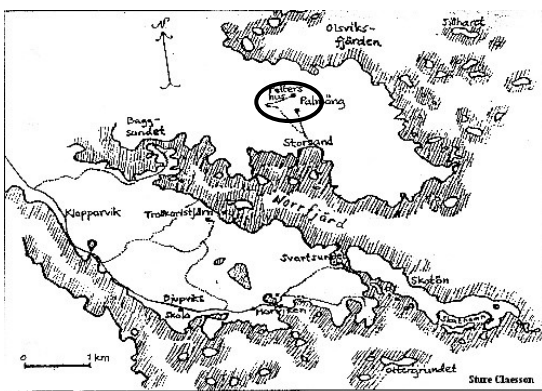
1

Det enda som pekar på att här har det funnits en stig tidigare är Skylten som visar riktningen till torpet. Bild 1

Bilden nedan visar torpet innan det brändes ner på 60-talet av kommunen. Bild 2.

På en tall hänger lieblad och sågblad från en gången tid Bild 3

Bilden till höger visar en del stockar som är resterna från något av husen som ej brändes upp.

Läs historien om "Pettrarnas" liv och öden på vår hemsida...

DiBiS-bilden.

På www.dibis.se på nätet finns en databas med för närvarande 68 774 bilder från hela Söderhamn. Du kan hjälpa till att identifiera bilder genom att skriva in om du känner igen en bild eller delar av en bild. Se nedan hur man går tillväga! Denna bild från söderhamnsfjärden 1960, har identifieringsnummer **XVA 958** i databasen.

Söderhamnsfjärden, intill SMU:s sommarhem i Källvik, där bryggaren, ingenjör Curt Widén med familj, hade sitt sommarställe från 1950. Familjen Widén flyttade till Hudiksvall fyra år senare och 1959 bosatte de sig i Gävle. Curt Widén bedrev hela tiden bryggeriverksamhet på dessa platser. Han var en väl sedd företagare i Söderhamn och var bland annat med i presskommittén, när SM på skidor arrangerades i staden 1951.

Efter Widéns köpte kulturattachén Krister Jacobson sommarstället och från 1968 ägs det av familjen Ahlström från Malmö.

På bilden syns också den vita R-8an "Tamara" vid bojen, byggd 1928 i Norge och vid bryggan ligger Stjärnbåten "Lotta". Det stora båthuset med slip till höger på bilden lät Curt Widén bygga för vinterförvaring av båtarna.

Från 2005 finns R-8an "Tamara" i finska Hamina i Finska viken, efter att ha skötts av Djurö båtvarv i Stockholm, tidigare Neglingevarvet. 1985 till 2005 seglades hon av Lasse Widén (trots namnet inte samma släkt).

I dag är huset något utbyggt medan det stora båthuset skymts totalt av vegetationen och vassen skymmer stranden.

Vet du mer om denna bild eller någon annan bild i databasen så kan du skriva in det. **Gör så här:** När du gått in på www.dibis.se klicka på knappen "sök", längst upp på sidan, och skriv bildens nummer (t.ex XVA 958) i rutan "bildnummer" lite längre ner på sidan. Då kommer bilden fram och du kan följa instruktionerna och skriva om du vet mer om någon bild.

Skärgårdarnas Riksförbund

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening är medlem i Skärgårdarnas Riksförbund. Förbundet har 15 medlemsorganisationer från Bohuslän längs hela kusten upp till Luleå, dessutom två insjööar, Visingsö i Vättern och Vinön i Hjälmaren. Riksförbundet är i sin tur medlem i ESIN vilket är förkortningen för European Small Islands Federation. ESIN har medlemmar från Grekland, Italien, Frankrike, Irland, Scotland, Danmark, Finland, Åland och Estland.

Vårt Riksförbund bevakar och lobbyar för öarnas befolkning, som tex, färjeförbindelser, transportstöd, fiskefrågor, skolfrågor mm. Ett tungt arbete är att svara på remisser på olika utredningar som berör Skärgårdarna. Som exempel kan nämnas de senaste månadernas remissvar;

- ⇒ Kompletteringar av Kollektivtrafiklagen
- ⇒ Samverkansplaner Kust & Havsområden
- ⇒ Fiskepolitiken

Dessutom ingår förbundet i rad arbetsgrupper som statliga verk tillsatt och deltagar flitigt i seminarier mm som rör Skärgårdsfolket.

Våra representanter i Förbundet är Barbro Olsson och undertecknad. Jag deltagar också i Styrelsen, samt har varit med om de 3 senaste ESIN-mötena i Finland, Danmark och Frankrike.

Mötena hålls i på olika platser med någon av medlemsorganisationerna som värd, nu senast på Rågö utanför Västervik. På bilden en typisk sjöbod från Hasselö, grannö till Rågö.

Ekan är typisk för den delen av smålandskusten och fanns nybyggd.

På mötena diskuteras naturligtvis bland annat olika remisser, men oftast är det också utbyte av erfarenheter inom Skärgårdslivet som är viktigt.

I vårt av långa land skiljer sig Skärgårdarna rätt väsentligt, ifråga om miljöer och förutsättningar. Fiskeproblemen är dock likvärdiga, minskade fångster bl.a.

Förbundet har också en rad arbetsgrupper. Jag ingår och är sammankallande i Energigruppen där vi jobbar med att på lång sikt få öarna självförsörjande när det gäller energi. Det finns öar som klarat det målet, men det är inte många.

Lennart A

ESIN, European Small Islands Federation

Net i ESIN står för Network vilket det var i början, numera är det en "federation". Som nämnts i artikeln om SRF (Skärgårdarnas Riksförbund) är man ansluten till ESIN en motsvarande organisation för Europas små öar. Det finns också en organisation för stora öar (CPMR) som Gotland, Sicilien, Madeira mfl är medlemmar i. Sicilien har t.ex lika många invånare som Finland.

ESIN har ett årsmöte varje år förlagd till någon av medlemsländerna. Årets konferens var på ön Ile D'Yeu som ligger i Biscayabukten. Den ön ingår i en federation av många öar i den regionen, med namnet Association of Ponant Islands.

Efter själva årsmötet var det Ökarneval då andra öar i regionen kom till Ile D'Yeu i tusental och firade i 3 dagar.

De gemensamma frågorna är många, inte minst fisket. På denna ö fanns det många aktiva fiskare. På bilden syns några av de 400 registrerade fiskarnas båtar. 30 av dem varav den större sorten. Låg ute i 3-5 veckor och fiskade, men de flesta nöjde sig med att fiska runt ön

Här har alla båtar ett registreringsnr oavsett om det vara rena fritidsbåtar eller fiskebåtar. Detta kunde vi inte i Sverige ha, varför kan man fråga sig. Båtarna var ofta mycket färggranna och som ett slags igenkänningsmärke målade man sina fönsterluckor och dörrar i samma färg som båten.

På festivalen fanns en marknad med lokala produkter, men även utställningar av olika slag. En intressant utställning var den som presenterade ett antal El-bilar. Jag fick tillfälle att provköra några stycken. På vår hemsida (www.skargardsforeningen.se) finns en rapport under fliken Miljö/Energi.

På bilden syns konferensdeltagarna på öns nordligaste spets. Ön var c:a 1 mil lång och 5 km bred och där bodde ungefär 5000 invånare. Nästa års konferens förläggs till Scotland och ön "Isle of Mull".

Lennart A

Djupvik, ett kulturarv med byggplaner..

Frågan om Djupvik har vi diskuterat både i styrelsen och på ett höstmöte. under 2009. Det har inte hänt så mycket sedan dess. Bergviks Skog har skickat in en skiss till kommunen om att få bygga 17 småhus på området. I den Översiktsplan som är daterat 2003, finns fastslaget att området betecknas som historiepark och där bebyggelse inte bör förekomma.

I sitt svar till Bergviks Skog ställer sig kommunen i sitt yttrande principiellt positiv till lämplig exploatering.

Torsdagen den 29 sept arrangerade Djupviks byalag ett möte för att diskutera de senaste turerna i fallet. Bengt Sundström Naturskyddsföreningen redovisade vad man gjort under 2010. Man hade anlitat Elise Hovanta och gjort en Kulturhistorisk inventering av Djupviksudden, och därmed ytterligare stärkts att någon bebyggelse inte bör tillåtas med hänsyn till gällande Strandskyddslag och den Översiktsplan som föreligger.

Djupviks byalag var heller inte glad åt Utviks Intresseförenings styrelses beslut, att inte tillåta att Bengts Sundström ges tillfälle att presentera Naturskyddsföreningens ståndpunkt.

Vi skall under Höstmötet diskutera Djupvik igen. I våra stadgar står det att vi skall värna om Kustens miljö och kulturarv, så det var vi ha i bakhuvudet när vi skall yttra oss i frågan.

Lennart A

Deltagare vid mötet om Djupvik. Förutom personer från den lokala föreningen, deltog representanter från Sandarne Kult, Friluftsförbundet, Naturskyddsföreningen och Kust & Skärgårdsföreningen.

Pågående projekt

Just nu har vi möten, träffar och arbetsdagar om olika pågående projekt

- ⇒ Museileden. Ett samverkansprojekt mellan museerna i kommunen. Utvärderingsträff hålls den 19 okt.
- ⇒ Rädda Norrfjärd. Kommer att hålla sitt första möte i början på Nov.
- ⇒ Gäddan. Vi arbetar just nu med att göra en Inventarieförteckning samt skapa skyltar och en anslagstavla. Se annonsering på vår hemsida under Aktuellt. Vi hoppas att fler kan komma och hjälpa till.
- ⇒ Lennart A

Fler sikar och en mer artrik havsmiljö. Det är några mål när Havs- och vattenmyndigheten från den 15 oktober etablerar ett fiskefritt område i södra Bottenhavet. Ett större område ska skydda siken under lekperioderna och ett mindre kärnområde blir helt fiskefritt i fem år.

Sedan 1990-talet har siken i Bottniska viken minskat. Sikarna blir allt färre och stora individer allt mer ovanliga på flera platser. Påverkan från fiske, sälar, skarvar och miljöförändringar är några orsaker.

För att skydda sikbestånden – och i förlängningen stärka artrikedomen i havsmiljön – inrättar Havs- och vattenmyndigheten ett fiskefritt område i södra Bottenhavet, med start den 15 oktober 2011.

Det fiskefria området har två delar. Dels införs ett kärnområde kring ön Storjungfrun sydost om Söderhamn som blir helt fiskefritt i fem år. Området bedöms vara särskilt värdefullt för den havslekande sikens lek- och uppväxtmiljöer. Dels införs ett större skyddsområde i Nordanstigs, Hudiksvalls, Söderhamns, Gävle, Älvkarleby och Tierps kommuner. Där fredas siken under sin lekperiod 15 oktober-30 november.

- Vi inför det fiskefria området för att det i framtiden ska bli mer och större sik i södra Bottenhavet. Tidigare erfarenheter visar att fiskefria områden har en positiv effekt för både fisk och fiske i omkringliggande områden, säger Martin Rydgren på Havs- och vattenmyndigheten

Se bifogad karta. Havs- och vattenmyndighetens förslag är de gränser som tills vidare gäller.

Det fiskefria området med gränser och fiskerestriktioner, som Fiskeriverket sände ut på remiss, antogs utan några ändringar.

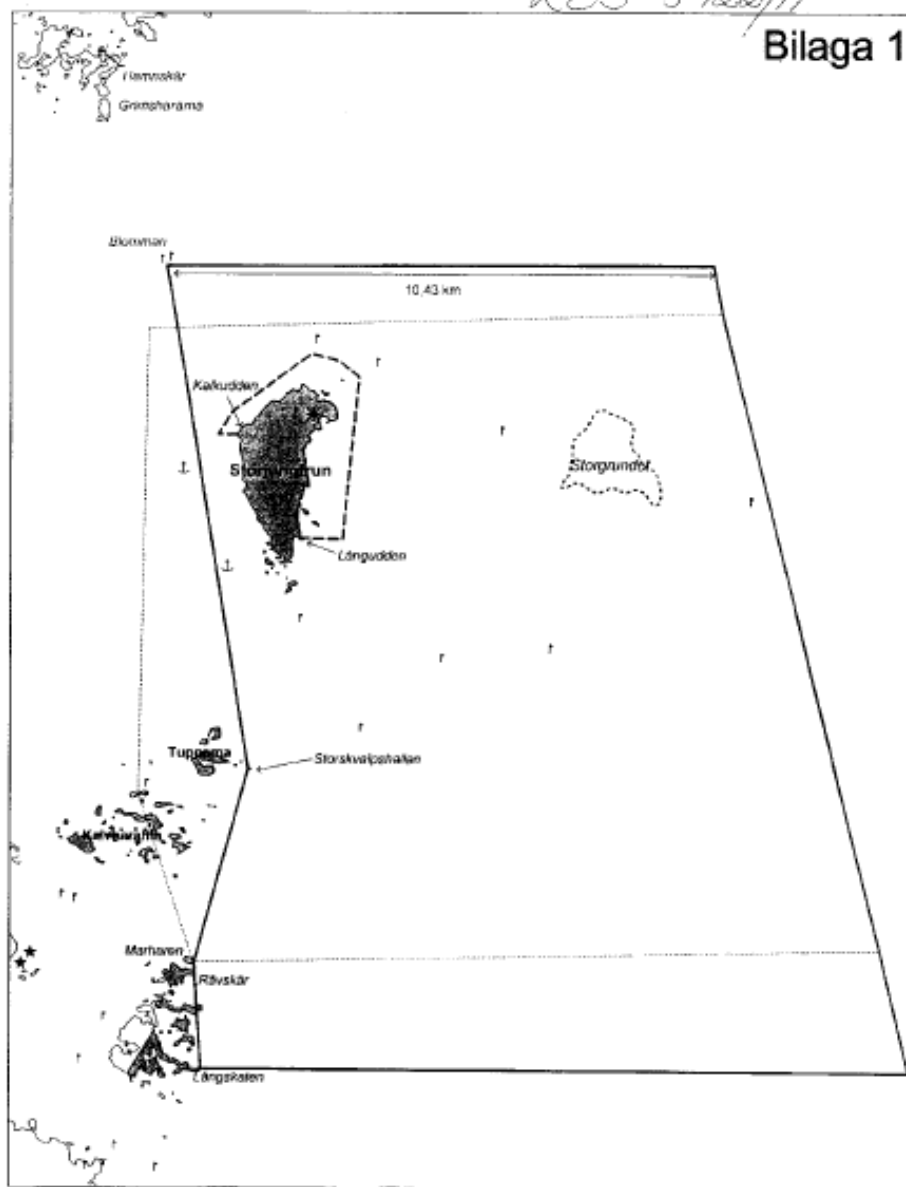
Storjungfruns hamnförening, Kalvhararnas hamnförening samt Söderhamns kommun hade invändningar vad gäller gränserna. Alla tre lämnade in egna remissvar med motiveringar till de nämnda gränsändringarna. Man ville också att det skulle vara tillåtet att fiska från båt med handredskap.

Efter samtal med Martin Rydgren på Havs- och vattenmyndigheten meddelade han att man under vintern skall ta upp en diskussion med forskarna på SLU, Länsstyrelsen och de sommarboende inom det fiskefria området. Detta för att se vilka justeringar som eventuellt kan göras för att minimera störningarna för de boende samtidigt som syftet med det fiskefria området inte påverkas negativt.

Ytterligare upplysningar i detta ärende kan lämnas av Bengt Hedman, Söderhamns Kust och Skärgårdsförening tel. 0270-424039

KUS 3 1202/11

Bilaga 1

- Havs- och vattenmyndighetens förslag
- Storjungfruns hamnförenings förslag till gränsdragning
- Kalvhararnas hamnförenings förslag till gränsdragning

Adressetikett

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Avsändare
Söderhamns Kust & Skärgårdsförening
c/o Barbro Olsson
Gästrikevägen 9
826 39 SÖDERHAMN

Kust & Skärgårdsföreningens målsättning är att värna om kustens miljö och dess kulturarv. Detta gör vi bland annat genom att träffas tisdagar kl 1000 i vår klubblokal Gäddan. Titta på vår hemsida under Aktuellt. Där finns våra träffar inlagda. Vi jobbar ibland praktiskt, ibland diskuterar vi händelser och historier. Skriver och katalogiserar, samt inte minst viktigt, tar en kopp kaffe och macka. Vi välkomnar alla som är intresserad av Skärgården och dess miljö.

"Om du står rakryggad, så låt det inte bekymra dig om din skugga slingrar sig." - Kinesiskt ord-språk

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Bg 5705-0700
Medlemsavgiften är 150:-